

МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Приймальною комісією

Протокол №2 від 15.05.2026 р.

Голова приймальної комісії ХДАК,
Голова Комісії з реорганізації ХДАК

Наталія ГОВОРУХІНА

ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДЛЯ ІНОЗЕМЦІВ
(спеціальність, презентація дослідницьких пропозицій чи досягнень, мова
навчання (українська), філософія)

для здобуття наукового ступеня доктора філософії
для вступників на основі НРК 7
зі спеціальності В5 Музичне мистецтво

Освітньо-наукова програма «Музичне мистецтво»

На навчання за спеціальністю В5 Музичне мистецтво ОНП підготовки доктора філософії «Музичне мистецтво» на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти до Харківської державної академії культури (далі – ХДАК) приймаються особи, які здобули освітній ступінь магістра, згідно з вимогами розділу III Стандарту вищої освіти за спеціальністю 025 Музичне мистецтво, затвердженого наказом МОН від 19 вересня 2022 р. № 834.

Відповідно до пункту 6 розділу 1 Порядку прийому на навчання на навчання для здобуття вищої освіти у 2026 році, затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26 лютого 2026 року № 373, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України від 20 березня 2026 року № 374/45768, конкурсний відбір іноземців на навчання для здобуття вищої освіти (крім осіб, які приймаються на навчання для здобуття вищої освіти нарівні з громадянами України) проводиться за результатами вступного іспиту для іноземців з урахуванням специфіки освітньої програми (спеціальності), на яку здійснюється прийом. Під час вступних випробувань вступник повинен дотримуватися норм чинного Закону України «Про забезпечення функціонування української мови як державної».

Вступний іспит для іноземців складається з:

- спеціальності;
- презентації дослідницьких пропозицій чи досягнень;
- філософії;
- мови навчання (української).

Вступники, які отримали на випробуванні незадовільну оцінку (**нижче 100 балів**), до участі в конкурсному відборі щодо зарахування на денну чи заочну форми здобуття освіти **не допускаються**.

Для організації дистанційного набору іноземців на навчання для здобуття вищої освіти ХДАК проводить ідентифікацію особи та вступний іспит для іноземців у дистанційному форматі із забезпеченням їх відеозапису (в тому числі з екрану пристрою вступника). Відеозапис вступного випробування зберігається після проведення вступного іспиту для іноземців протягом п'яти років у ХДАК, а посилання на цей запис вноситься до Єдиної бази.

ЧАСТИНА 1. СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

Іспит передбачає проходження тесту, що містить 25 запитань з однією правильною відповіддю з історії та теорії музики, а також теорії виконавського мистецтва. Завдання спрямовані на виявлення рівня науково-інформаційної обізнаності вступника в межах програми другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 025 «Музичне мистецтво».

Змістові складники:

1. Українська музична культура: формування композиторської школи та етапи інтеграції в європейський культурний процес.
2. Фольклор як система музичного мислення: сольний та гуртовий спів, типи багатоголосся, мелос, ритмо-формули, лади, жанрові архетипи.
3. Хоровий концерт XVIII ст. як емблематичний жанр української культури.

4. Українська опера XIX ст. та її зв'язки з національними архетипами.
5. Роль Миколи Лисенка як фундатора української музики та його послідовники.
6. Український модернізм 1920-х років як складова загальноєвропейського авангарду.
7. Українська симфонія. Борис Лятошинський та його учні.
8. Українська музика останньої третини XX століття: київський авангард. 9. Музика як вид мистецтва; функції музики у сучасному суспільстві.
10. Європейська музика як історико-стильовий процес (бароко, класицизм, романтизм, модернізм, постмодернізм): питомі якості та відмінності.
11. Жанрова система європейської музики: опера, меса, симфонія, камерна музика.
12. Опера і міф: антична спадщина, міфологічні сюжети (навести приклади).
13. Теоретичні системи музики: модальність, тональність, ладо-гармонічні системи, діатоніка/хроматика.
14. Техніки композиції XX століття в системі музичного формотворення.
15. Музична інтерпретація. Роль виконавця в музичній комунікації. Засоби виконавської інтерпретації: темпоритм, артикуляція, динаміка, тембр.

ЧАСТИНА 2. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЧИ ДОСЯГНЕНЬ

(проекту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи)

Презентація проекту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи (далі – Проект) здійснюється у письмовій формі.

Письмовий Проект із підписом вступника подається в електронному та/або друкованому вигляді у встановлені терміни до Приймальної комісії ХДАК разом з іншими документами вступника.

Проект є авторським науковим текстом, що передбачає виклад вступником обраної теми майбутнього дисертаційного дослідження за такою структурою:

- обґрунтування вибору теми;
- мета і завдання дослідження;
- об'єкт і предмет дослідження;
- загальна характеристика стану наукової розробки теми;
- методологічні засади та теоретична база дослідження;
- структура майбутнього дослідження;
- очікувані результати дослідження;
- джерельна база (список використаних джерел).

Загальний обсяг проекту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи – 12–15 тис. знаків із пробілами.

Вимоги до оформлення проекту наукової концепції майбутньої кваліфікаційної роботи: шрифт – Times New Roman, кегль – 14, міжрядковий інтервал – 1,5; поля стандартні (верхнє, нижнє і праве – 1,5 см, лівє – 2,5 см); нумерація сторінок – у верхньому правому куті (титульний аркуш не нумерується).

Приклад оформлення титульного аркушу наведено у додатку 1.

ЧАСТИНА 3. ФІЛОСОФІЯ

Передбачає проходження тесту, що містить 25 запитань з однією правильною відповіддю. Завдання спрямовані на перевірку обізнаності вступника з базовими філософськими концептами в їх історичному розвитку, уміння оперувати понятійним апаратом філософського дискурсу, а також розуміння засад специфіки методології теоретичної філософії в межах програми другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Змістові складники:

1. Філософія як специфічний вид знання.
2. Предмет філософії.
3. Рівні філософського знання.
4. Основні функції філософії.
5. Філософія в сфері культури.
6. Філософія і світогляд.
7. Історичні типи світогляду: міфологічний, релігійний, науковий та філософський.
8. Головні філософські школи стародавньої Індії.
9. Філософія у стародавньому Китаї.
10. Періодизація філософії стародавньої Греції та Риму.
11. Мілетська школа мислителів.
12. Анаксагор про проблему єдності сущого.
13. Етичний раціоналізм Сократа. Сократичні школи.
14. Атомістична концепція Левкіппа-Демокріта.
15. Філософські погляди Платона.
16. Філософія Аристотеля.
17. Специфіка елліністично-римської філософії.
18. Релігійний характер філософської думки Середньовіччя.
19. Філософські погляди А. Августина.
20. Середньовічна схоластика. Реалізм та номіналізм.
21. Філософія Ф. Аквінського.
22. Антропоцентризм епохи Ренесансу.
23. Пантеїзм і діалектика як специфічні риси натурфілософії Відродження.
24. Західноєвропейська філософія Нового часу.
25. Філософія Ф. Бекона.
26. Філософські погляди Р. Декарта.
27. Філософія Просвітництва.
28. Енциклопедизм (XVIII ст.).
29. Філософські ідеї Вольтера.
30. Філософські погляди Ж. Ж. Руссо.
31. Загальна характеристика класичної німецької філософії.
32. І. Кант: два періоди творчості.
33. Філософська система Г. Гегеля.
34. Антропологічна філософія Л. Фейєрбаха.
35. Марксистська філософія. Основні ідеї матеріалістичного розуміння історії.

36. Критика раціоналістичної традиції класичної філософії. Виникнення ірраціоналізму.
37. Відношення до розуму і науки в філософії ХХ ст.
38. Характеристика школи «Філософія життя» (Ф. Ніцше, Г. Зіммель, О. Шпенглер).
39. Позитивізм і неопозитивізм.
40. Прагматизм – один з провідних філософських напрямків у Великобританії і США.
41. Екзистенційна філософія.
42. Феноменологія.
43. Проблеми значення, мови, розуміння в структуралізмі та герменевтиці.
44. Еволюція релігійної філософії у ХХ ст.
45. Філософський зміст фрейдизму.
46. Становлення філософської думки в Київській Русі.
47. Філософія в Києво-Могилянській академії.
48. Філософія Г. Сковороди.
49. Філософські погляди учасників Кирило-Мефодіївського товариства.
50. Філософія П. Куліша.
51. Філософські погляди П. Юркевича.
52. Філософська позиція М. Драгоманова.
53. Філософські роздуми Д. Чижевського.
54. Філософські погляди В. Вернадського.
55. Філософська категорія «буття». Форми буття.
56. Поняття матерії, його історичний генезис.
57. Проблема свідомості у філософії.
58. Сутність самосвідомості.
59. Пізнання як предмет філософського осмислення.
60. Сутність суб'єкту і об'єкту та їх взаємодія у пізнанні.
61. Чуттєве та раціональне пізнання, їх характеристика.
62. Вчення про істину.
63. Практика, її роль у пізнанні.
64. Наука як специфічна форма людської діяльності.
65. Структура наукового пізнання.
66. Методи наукового пізнання, їх класифікація.
67. Результати наукової діяльності.
68. Діалектика як вчення про універсальні зв'язки, зміни і розвиток.
69. Зміст діалектики: принципи, категорії, закони.
70. Філософські аспекти походження людини.
71. Проблеми людського буття (смерті і безсмертя, сенсу буття, свободи).
72. Соціокультурна обумовленість поняття «природа».
73. Суспільство як система.
74. Поняття «суспільне виробництво». Структурні елементи суспільного виробництва.
75. Духовне життя суспільства.
76. Суспільна свідомість. Основні форми суспільної свідомості.

77. Проблема цінностей у філософії.
78. Філософія про прогрес і регрес у суспільстві.
79. Цивілізація і культура.
80. Глобальні проблеми сучасності.

Рекомендована література

Основна

1. Актуальні проблеми філософії ХХ – ХХІ століть / І.В. Карівець, В.Л.Петрушенко, С.М.Повторєва, О.В.Оніщук, О.В. Паньків, М.П.Скалецький, М.В.Синельникова, О.І.Стебельська, О.І.Ференц, О.Ю.Чурсінова. Львів: Львівська політехніка, 2021. 240 с.
2. Андрущенко В.П., Волинка Г.І., Мозгова Н.Г. Філософія: природа, проблематика, класичні розділи. Навчальний посібник. Київ: Каравела, 2022. 368 с.
3. Байнум В. Коротка історія науки. Київ: Наш Формат, 2023. 272 с.
4. Гнатюк Я.С. Аналітика філософії. Київ: Кондор, 2020. 236 с.
5. Горлач М.І., Кремінь В.Г., Ніколаєнко С.М., Требін М.П. Основи філософських знань. Київ: ЦНЛ, 2023. 1028 с.
6. Данільян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія. Підручник. Харків: Право, 2020. 432 с.
7. Данільян О.Г., Дзьобань О.П. Філософія. Навчальний посібник для підготовки до іспиту та заліку. Харків: Право, 2026. 138 с.
8. Добронравова І. Практична філософія науки. Київ: Університетська книга, 2023. 352 с.
9. Історія європейської цивілізації. Епоха Відродження. Історія. Філософія. Наука і техніка / Під ред. Умберто Еко. Харків: Фоліо, 2020. 528 с.
10. Історія філософії. Античність та Середньовіччя / За ред. У. Еко, Р.Федрігі. Х.: Фоліо, 2021. 556 с.
11. Карівець І. Сучасна філософія науки: теми й проблеми. Навчальний посібник. Київ: Новий світ-2000, 2025. 141 с.
12. Кислюк К.В. Філософія: навчальний посібник. К: Кондор, 2024. 236 с.
13. Кралюк П.М. Історія філософії України. Підручник. Київ: ЦУЛ, 2022. 652 с.
14. Максюта М., Соколова О. Філософія науки: гуманітарно-педагогічний синтез: монографія. Київ: Олді Плюс, 2020. 310 с.
15. Петрушенко В.Л. Філософія і методологія науки. Навчальний посібник. Київ: Новий світ-2000, 2025. 200 с.
16. Петрушенко В.Л. Філософія. Базовий курс. Київ: Новий світ-2000, 2026. 586 с.
17. Рубанець О.М. Філософські проблеми наукового пізнання. Навчальний посібник. Київ: Університетська книга, 2023. 229 с.
18. Хамітов Н., Гармаш Л., Крилова С. Історія філософії: проблема людини та її меж: навч. посібник. Київ: КНТ, 2020. 393 с.

Додаткова

1. Горбунова Л.С. Філософія трансформативної освіти для дорослих: університетські стратегії і практики: монографія. Київ: Університетська книга, 2023. 710 с.
2. Гула Р.В., Передерій І.Г., Вітринська О.В., Гаращенко Л.Б. Історія науки і техніки. Київ: Каравела, 2023. 240 с.
3. Класика філософії. У 4 книгах. Харків: VERBA Publishing, 2026. 1296 с.
4. Лютий Т. Пригоди філософських ідей Західного світу. Київ: Темпора, 2021, 384 с.
5. Філософія науки і культури. Словник / За ред. Н.Хамітова. Київ: ЦУЛ, 2024. 437 с.
6. Хамітов Н., Шашкова Л., Крилова С. Словник новітніх термінів філософії науки і філософії культури. Київ: ВАДЕКС, 2024. 290 с.
7. Хамітов Н. Філософський словник. Людина і світ. Київ

ЧАСТИНА 4. МОВА НАВЧАННЯ (українська)

Передбачає проходження лексико-граматичного тесту, що містить 25 питань, що включають питання з однією правильною відповіддю, питання із кількома правильними відповідями та питання на відповідність.

І. ЗМІСТ МОВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ

1.1. ФОНЕТИКА. ГРАФІКА

Інокомунікант повинен володіти основними фонетичними й інтонаційними нормами української вимови в обсязі, що забезпечує розв'язання комунікативних завдань, поставлених на I та II середніх рівня

1.2. МОРФОЛОГІЯ

1.2.1. Лексико-граматичні розряди іменників (власні (повні, аббревіатури / загальні назви, абстрактні / конкретні, збірні / одиничні, матеріально-речовинні іменники), назви істот / неістот. Категорії роду, числа і відмінка. Формотворення; значення і вживання відмінків. Прикметниковий тип відмінювання іменників. Різновідмінювані іменники. Невідмінювані іменники.

1.2.2. Займенники. Відмінювання та правопис займенників. Розряди займенників за значенням. Словозміна займенників. Стилiстичні особливості вживання займенників.

1.2.3. Якісні й відносні прикметники. Категорії недостатнього вияву ознаки, надмірної інтенсивності ознаки, суб'єктивної оцінки якості, присвійності, протилежності. Група коротких предикативних прикметників, особливості їхнього вживання. Ступені порівняння прикметників. Відмінкова система прикметників. Особливості відмінювання прикметників на -лицій.

1.2.4. Кількісні й порядкові числівники. Семантичні розряди кількісних числівників: власне-кількісні, збірні, неозначено-кількісні, дробові числівники. Відмінювання кількісних числівників. Узгодження числівників з іменниками.

1.2.5. Дієслова. Інфінітив і особові форми дієслова. Види дієслова – доконаний і недоконаний. Одновидові і двовидові. Вживання видових форм у наказовому, дійсному, умовному способах. Дієслівне керування. Перехідні й неперехідні дієслова. Дієслова на -ся. Безособові дієслова. Дієслова стану.

1.2.6. Дієприкметники Творення дієприкметників. Активні й пасивні дієприкметники. Дієприкметниковий зворот.

1.2.7. Дієприслівники. Творення дієприслівників. Часова співвіднесеність (минулий і теперішній час) дієприслівників.

1.2.8. Прислівники. Семантичні розряди прислівників: означальні, способу дії, міри і ступеня; обставинні: місця, часу, причини, мети, модальні. Займенникові прислівники: питально-відносні, заперечні, неозначені. Ступені порівняння означальних прислівників. Усічені форми та сфери їх уживання.

1.2.9. Прийменники. Семантичні типи прийменників: просторові, темпоральні, логічні. Багатозначність прийменників.

1.2.10. Сполучники. Сурядні сполучники: єднальні, протиставні, зіставний (а), розділові, градаційні, приєднувальні. Підрядні сполучники: причинові, наслідковий, часові, умовні, мети, допустові, порівняльні. Синонімія та омонімія сполучників.

1.2.11. Частки. Формотворчі частки. Комунікативні функції часток: констатація заперечення, питання, спонування, бажання, виділення.

1.3. СИНТАКСИС

1.3.1. Просте речення. Порядок слів у реченні. Головні члени речення (підмет, присудок). Другорядні члени речення (додаток, означення, обставина). Звертання. Вставні слова, словосполучення й речення. Речення розповідне, спонукальне і питальне. Окличні речення. Двоскладні та односкладні речення.

1.3.2. Складне речення. Складносурядні та складнопідрядні речення. Безсполучникові речення.

1.3.3. Пряма та непряма мова.

2.4. ЛЕКСИКА

Лексичний мінімум II середнього рівня складає близько 6 000 одиниць. Він забезпечує спілкування в межах тематичного та інтенціонального мінімумів цього рівня. Основний склад активного словникового запасу обслуговує повсякденну, соціально-культурну та професійно-орієнтовану сфери спілкування.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Антонів О. В. Українська мова для іноземців: модул. курс В1-В2 : навч. посібник; Львів. нац. ун-т ім. І. Франка, Центр україністики. Київ : Інкос, 2012. 271 с.
2. Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання / наук, ред. укр. видання - д-р пед. наук, проф. С. Ю. Ніколаєв. Київ : Ленвіт, 2003. 273 с
3. Загальноосвітній стандарт з української мови як іноземної (рівні А1, А2, В1, В2, С1) /укл. Н. С. Ніколаєва, Н. О. Бондарева, А. А. Дем'янюк, М. В. Шевченко, В. В. Овдіюк, М. Ю. Якубовська. URL: <http://old.mon.gov.ua/ua/activity/education/1410876247/>

4. Козелко І. Р. Практикум з української мови як іноземної (Морфологія: іменник, займенник, прикметник): навч. посіб. Львів: ЛНМУ імені Данила Галицького, 2017. 24 с.
5. Луценко В.І. Українська мова для іноземних студентів: у 4 т. Том 1: Навч. посіб. Дніпро: Національний гірничий університет, 2017. 83 с.
6. Мацюк Г. Українська мова. Практичний курс для іноземців (за новою редакцією правопису) : навчальний посібник. Тернопіль : ФОП Паляниця В. А., 2024. 328 с.
7. Назаревич Л. Т., Гавдида Н. І. Українська мова для іноземців: практикум. Тернопіль: ФОП Паляниця В. А., 2017. 188 с.
8. Українська мова як іноземна. Рівні загального володіння А1 – С1: Стандарт 12329 мови. Київ: Національна комісія зі стандартів державної мови, 2024. 139 с. Стандартизовані вимоги до рівнів володіння українською мовою як іноземною, затверджені Колегією МОН України 22.05.2018 р. URL: <https://mova.gov.ua/diyalnist-i-proyekti/termini/standart-derzhavnoi-movy-ukrainska-mova-ia-inozemna-rivni-zahalnoho-volodinnia-a1-s2>

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ СПЕЦІАЛЬНОСТІ, ФІЛОСОФІЇ, МОВИ
НАВЧАННЯ (УКРАЇНСЬКОЇ) В ХДАК У 2026 РОЦІ
за спеціальністю В5 Музичне мистецтво**

ОНП підготовки доктора філософії «Музичне мистецтво»

Кількість правильних відповідей	Кількість отриманих балів	Кількість правильних відповідей	Кількість отриманих балів
5	25	16	36
6	26	17	37
7	27	18	38
8	28	19	39
9	29	20	40
10	30	21	42
11	31	22	44
12	32	23	46
13	33	24	48
14	34	25	50
15	35		

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ПРЕЗЕНТАЦІЇ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПРОПОЗИЦІЙ ЧИ ДОСЯГНЕНЬ
за спеціальністю В5 Музичне мистецтво
ОНП підготовки доктора філософії «Музичне мистецтво»**

Кількість балів		Перелік та характеристика критеріїв оцінювання		
		якість наукової концепції та структура пропозиції	обґрунтування вибору теми та методологічна база	очікувані результати
50–44 високий рівень (відмінно)	50–49 повна відповідність визначеним критеріям	проект є цілісним текстом із чітким дотриманням структури (мета, об'єкт, предмет, новизна, структура)	тема глибоко обґрунтована; обрано адекватні методологічні засади та вичерпну теоретичну базу	очікувані результати мають високу наукову цінність
	48–47 мають місце мінімальні недоліки щодо відповідності визначеним критеріям			
	46–44 мають місце незначні недоліки одного або двох компонентів критеріїв			
37–43 достатній рівень (добре)	43–42 помітні недоліки у 1-2-х компонентах критеріїв	наукова концепція викладена чітко; структура відповідає вимогам, але можливі неточності у формулюванні завдань	обґрунтування теми переконливе; теоретична база достатня для проведення дослідження	очікувані результати є реалістичними
	41–40 недоліки і обмеження щодо не менш ніж половини компонентів з переліку критеріїв			
	39–37 недоліки щодо більшості означених критеріїв			
36–30 посередній рівень (задовільно)	36–35 помітні недоліки щодо переважної більшості означених критеріїв	проект має описовий характер; структура представлена фрагментарно або не повністю розкрита	обґрунтування теми поверхневе; методологічні засади дослідження визначені нечітк	очікувані результати є типовими
	34–33 суттєві недоліки щодо всіх означених критеріїв			
	32–30 системні недоліки у всіх компонентах критеріїв			
29–0 недостатній рівень (незадовільно)	29–0	проект не відповідає вимогам щодо обсягу/структури або порушує принципи академічної доброчесності	відсутність наукового обґрунтування теми та розуміння теоретичного підґрунтя дослідження	очікувані результати не відповідають темі дослідження

**МІНІСТЕРСТВО КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ КУЛЬТУРИ**

Спеціальність В5 Музичне мистецтво
Освітньо-наукова програма підготовки доктора філософії
«Музичне мистецтво»

**ПРОЄКТ НАУКОВОЇ КОНЦЕПЦІЇ
МАЙБУТНЬОЇ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ
на тему:**

Прізвище, ім'я вступника